

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

De S. Francisci Xaverii Indiarum Apostoli miraculo, apud insulam Tolum
patrato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

D E

S. FRANCISCI XAVERII
INDIARUM APOSTOLI*miraculo, apud insulam Tolum patrato.*

India, gemmifero quæ lambris æquore tellus,
Et matutini felix vicinia Phœbi:
Quæ vos infolitâ cineres jactante procellâ
Squallor habet, quidve est, subitis quod motibus æther

Infremit, & pluviis cælum tonat omne favillis?
Præcipites video, totoque ex axe ruentes,
Flammarumque globos, liquefactaque fervere saxa,
Et cæcam piccâ volvi caligine noctem.
An Superis etiam infestos, cæloque minantes
Terrigenas hîc Ætna premit, sævusque Typhœus
Hîc quoque tentati pœnas persolvit Olympi?
Aut iter ad Ditem patet hinc, Manesque profundos,
Et vicina suas eructant Tartara flammæ?
Nil horum. fontes ultore sed impetit igne
Victor ab Auroræ populis, & litore rubro
Xaverides, cujus nutu cælestia templa
Arma cient, nimbisque fremunt, & militat ipsa
Ex adytis imis Tellus, iramque, minasque
Commodat, immissoque diem contristat Olympo.
Quis tua tam subitus commovit viscera turbo,
Sancte senex, tantos animo quæ suggerit æstus
Immanis scelerum facies, mentemque benignam
Excutit, & placidos cogit dediscere mores?

Usque-

Uſquene ad exitium tua ſæviet ira nocentùm ?
 An præſtat miſereri inopum , & ſuccurrere lapſis,
 Nec terrorem ultra meritas extendere pœnas ?
 Hæc ego , ſi noſtris aderunt tua numina cœptis ,
 Carmine non humilis referam memoranda Camœnæ.

Oceano in magno, primi ſub limine mundi,
 Sol radiis terras ubi manè recentibus afflat,
 Ardua ſublîmi pelagus premit inſula dorſo,
 Quam dixère Tolum , felicibus inclÿta lignis
 Fortunatorum nemorum , ſæcundaque glebis
 Ditibus , & placido cœli lætiſſima vultu.
 Fama eſt has (Libyci cum gens Hiſpana profundi
 Intactas fulcavit aquas, & credidit auris
 Vela novis, aliumque viam patefecit ad Orbem)
 Bellantem cœlo , Superiſque auctoribus actum
 Xaveridem tenuiſſe plagas : hinc ille profana
 Numina , ſacrilego paſſim nigrantia fumo,
 Expulit , immundiſque ignes extinxit ab aris.
 Tum vitæ præcepta dedit , juſtumque, piumque
 Conſtituit , cœlique viam monſtravit , & inde
 Demiſſum in terras , Divinæ & ſanguine prolis
 Sancitum ſcœdus , lymphiſque ſalubribus omnes
 Exerſitque animas , noxasque , & crimina ſolvit.
 Sed ſimul inde pedem partâ cum laude reflexit
 Ultima viſurus rapidi cunabula Solis ;
 Ad mores iterum , & vitam revoluta priorem,
 Gens infida novam pietatem abruptit , & aras,
 Nuper quas Superis crexerat , eruit omnes,
 Et colere impuri quidquid ritûſque profani,
 Longa ſuperſtitio deceptum invexit in Orbem ,
 Inſtituit , ſclerumque omnes effudit habenas.
 Sic caſſa illa ſuo rectore , & remige puppis ,

Gur-

Gurgite Neptuni deprensa Aquilone tumentis,
 Fluctuat arbitrio ventorum, hiemisque protervæ,
 Donec quassa sinus, & verberè faucibus crebro
 Dissilit; effusum latènant frustra per æquor.
 Nec tanti vindex commissi Hispana Juventus
 Defuit, irarum stimulos divinitus illis
 Xaverides acuit monitus, sociumque pericli
 Se dedit, hortatus meritas pro Numine læso
 Expeterent ferro scelerato à sanguine pœnas.
 Jamque mari placido, ventisque ferentibus usa
 Classis adest, portusque Toli tenet. Ilicet omne
 Milite completur litus: fremit undique clamor
 Damnantùm sævos ausus, & dira minantùm
 Supplicia, & validis properantùm ad vulnera dextris.
 Cùmque propinquaret portis exercitus, & jam
 Tela in conspectu visi distringeret hostis,
 Extemplò crebris horrens mucronibus omnis
 Apparet circùm tellus, prohibetque cruentis
 Armatum tribulis vestigia ferre per æquor.
 Quod simul adspexere, stetit confusa repentè
 Agmine confuso legio, gressuque represso
 Nequicquam partes animum versavit in omnes.
 At non Xaverides; justà nam concitus irâ
 Continuo ad cælum palmas cum voce supinas
 Extulit, & tali Superos est ore precatus.
 Omnipotens Pater, æterno qui prælia nutu
 Cuncta regis, cujusque omnis sub Numine Mars est,
 Vosque ô bis-feni rerum tutela Sodales,
 Relligio quibus alma stetit, pietasque magistris,
 Quique alii æternas meriti post funera palmas
 Sidereæ proceres mensis accumbitis aulæ.
 Si monitus vestros, manifesta que signa secutus

Oceani

Oceani victor penetravi claustra tumentis,
 Et vestrum extremos portavi nomen ad Indos,
 Sentiat his telis fera gens quàm Numina vestra
 Læsa nocent, dignas scelerum dent fanguine pœnas,
 Aut ipsi potiùs stolidum cœlestibus armis
 Cogite ad obsequium vulgus, nec desit Eöo,
 Hesperium clara est quæ gloria vestra per Orbem.
 Vix ea: cùm subitò cælum fremere omne tumultu,
 Et speciem liquidi nubes turbare sereni:
 Tum magis, atque magis maria acta tumescere, & altis
 Audiri latè ventorum sibila lucis.
 Nec Tellus segnis stetit ima; ut fortè parandis
 Seminibus, celeres inter festina ministras,
 Ærisque, argentique opifex, aurique, sedebat
 Umbrartum in medio, superi procul ætheris orâ.
 Proximus hic Diti locus est, Stygiisque cavernis,
 Nec minùs immitis fornacibus æstuat Orci.
 Unde suos Vesevus apex, Lipareque vapores
 Haurit, & æternis cælum ferit ignibus Ætna.
 Hinc excîta minis cœlestibus, expedit omne
 In gentes Dea sacrilegas, cæloque rebelles,
 Turbinis instrumentum atrî, rapidæque procellæ,
 Et jubet ad superas erumpere luminis oras.
 Turbatum subitò cæca inficit Oceanum nox,
 Et scœdam glomerant tempestatem ignibus atris
 Infernè excîtæ pestes; ruere arduus æther
 Visus, & extremâ mundus nutare ruinâ:
 Tam sæva in mediâ nimborum nocte flagrantes
 Discurrunt atræ formidinis ora per auras.
 Horrida discissi miscent incendia montes,
 Fragminaque eructant scopulorum, atque obsita fumo,
 Et pice, & immundo latè loca sulphure scœdant.

Tum

Tum cinere, & pluviis murorum culmina circum
Pumicibus campi plana increvère tumentis,
Et facilis patuit summas ascensus ad arces.
Hæfere attoniti tanto in discrimine cives,
Et mentes humilis stravit pavor. arma repente
Projiciunt, rebusque unum quod restat in arctis,
Pacem orant Superum, crebroque exterrita plangunt
Pectora singultu. sequimur te Magne Deorum
Quisquis es, imperioque iterum parère volentes
Ardemus. prohibe infandos à mœnibus ignes:
Parce humili turbæ, & propiùs res aspice nostras;
Siqua tuum Pater Omnipotens mortalibus ægris
Restituit pietas animum: tua sancta superfit
Qui colat, & nostris imploret Numina ab aris.
His lacrimis flammæ cessere, omnisque refedit
Ætheris ira: redivit facies sua pristina terris,
Exactæque diem nubes, solemque recludunt:
Et placido mitis Zephyri strepit aura volatu.
Nec mora paciferis evincti tempora ramis
Matres, atque viri, & puerorum innoxia turba
Mœnibus erumpunt, & inermia pectora strictis
Objiciunt armatorum mucronibus ultrò.
Tuque ô sancte Heros, clamant, sua crimina fassis
Supplicibus, siqua est animo clementia, parce.
Pœnarum satis est, cælo exactore, superque
Quod luimus, Superos irataque Tartara passi.
Ulterius ne tende odiis. stetit icta repente
Hoc acies omnis visu, cunctusque remisit
Pectoris ardor, hebet stupefactæ ad prælia vires,
Et piget ante pedes hosti insultare jacenti.
Xaverides sed supra alios mitissimus omnes
Erigit abjectos, dictisque affatus amicis,

Gra-

Gratanti civēs vultu, sociosque salutat,
 Et reducem extēsis Pacem obvius accipit ulnis,
 Salve sancte Deūm interpres, clarissime fedis
 Incola fidereæ, & seu tu sublimis Eōā
 Parte micās cæli, sero seu Vespere gaudes,
 Quæ te cumque tenet summi plaga lucida mundi
 Præbentem lætas Superūm concentibus aures,
 Lætaque divino fatiantem lumina vultu,
 Hos tibi sacratæ cantus ne despice Musæ,
 Et nostris adsint semper tua numina votis.

A D

F E R D I N A N D U M
 F U R S T E N B E R G I U M,
 A L E X A N D R I V I I . P . O . M .
Cubicularium intimum.

D E A R T O C R E A T E B R I T A N N I C O .

CUM Tibi de tetricæ studiis, Fernande, Minervæ
 Mollia languebunt olim præcordia: si non
 Aspernaris ab Oceano missa usque Britanno
 Romanum ad luxum pinguis præcepta culinæ;
 Accipe languenti quâ possis arte palato
 Consulere, & stomachi fastidia vincere inertis.
 De lactentis adhuc primùm cape clune juvenæ,
 Aprique & leporis dorso, quæ in frustra minuta
 Concisa, & liquido diluta abdomine porcæ,
 Jure natent, grandis pullus quo ferbuit, & quod

Bu-